

Sygn. akt III U 533/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2021 r.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – SSO Wojciech Paluch

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Dorota Lichočka

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2021 r. w Tarnobrzegu

na rozprawie

sprawy **G. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.**

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek **G. S.**

od **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.**

z dnia 23 lipca 2020 r. znak: (...)

I. Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczyni G. S. prawo do emerytury pomostowej począwszy od dnia 23 czerwca 2020 r.,

II. Zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz wnioskodawczyni G. S. kwotę 180 zł (słownie: sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt III U 533/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23.07.2020r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., po rozpatrzeniu wniosku G. S. z dnia 23.06.2020r., odmówił wnioskodawczyni prawa do emerytury pomostowej. Organ rentowy przytoczył treść przepisu art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018r. poz. 1924) i uzasadniał, że wnioskodawczyni po dniu 31.12.2008r. nie wykonywała prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy. Organ rentowy wskazał przepis art. 4 w zw. z art. 49 ustawy pomostowej i podnosił, że na dzień 01.01.2009r. wnioskodawczyni nie udowodniła okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej wynoszącego co najmniej 15 lat. Organ rentowy przyjął za udowodnione ogólny staż ubezpieczeniowy w wymiarze 21 lat, 10 miesięcy i 27 dni oraz staż w szczególnych warunkach/charakterze (w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) w wymiarze 16 lat, 4 miesięcy i 12 dni.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła G. S., zaskarżając ją w całości i wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury pomostowej oraz zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Podnosiła, że w okresie od 10.06.1985r. do 31.12.1993r. pracowała w pełnym wymiarze na stanowisku operatora urządzeń ciągu walcowniczego. Następnie od 01.01.1994r. do 31.08.2002r. wykonywała pracę na stanowisku operatora urządzeń transportowych ciągu wykańczalni. Argumentowała, że przez cały okres od 10.06.1985r. do 31.08.2002r. pracowała przy obsłudze ciągów walcowniczych w tym walcarek oraz urządzeń pomocniczych w walcowni. Praca we wskazanym okresie polegała na bezpośredniej obsłudze ciągów walcowniczych, odwołująca nadzorowała pracę walców i innych urządzeń, przez które przechodził materiał, który następnie był obrabiany. Wywodziła, że od 01.01.1994r. nie zmieniła stanowiska na pracę w wykańczalni. Wskazała, że praca jako operator ciągu walcowniczego odpowiada pozycji 11 załącznika nr 1 do ustawy pomostowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. Podnosił, że twierdzeniom wnioskodawczyni przeczy treść dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego – odwołująca od 01.01.1994r. wykonywała pracę na stanowisku operatora urządzeń transportowych ciągu wykańczalni.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawczyni G. S., urodzona (...), ukończyła wiek 55 lat w dniu 23.04.2020r. Legitymuje się ogólnym stażem ubezpieczeniowym w wymiarze łącznym 21 lat, 10 miesięcy i 27 dni (karta przebiegu zatrudnienia, k. 8v. akt rentowych). Posiada uwzględniony przez organ rentowy staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 16 lat, 4 miesięcy i 12 dni (w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS). Po dniu 31.12.2008r. nie wykonywała prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy. Nie pozostaje w zatrudnieniu. Powyższe okoliczności są niesporne.

W dniu 03.03.2020r. ubezpieczona wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury pomostowej. Decyzją z dnia 15.03.2020r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do emerytury pomostowej. W dniu 23.06.2020r. odwołująca wystąpiła z kolejnym wnioskiem o emeryturę pomostową. Zaskarżoną decyzją organ rentowy ponownie odmówił wnioskodawczyni prawa do emerytury pomostowej.

Zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 27.01.2020r. (k. 4 akt rentowych, k. 6 akt osobowych) wydanym przez Hute (...), Sp. z o.o. ubezpieczona była zatrudniona u powyższego pracodawcy (oraz poprzedników prawnych Huta (...) S.A., (...) Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o. – świadectwo, k. 2 akt osobowych), w tym w okresie od 10.06.1985r. do 31.12.1993r. stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywała prace wymienione w Dziale III, poz. 11 pkt 11 załącznika nr 1 wykazu A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. (Dz. U. z 1983r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w zw. z Zarządzeniem nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30.03.1985r. (Dz.Urz. (...) nr 1-3, poz. 1 z późn. zm.) na stanowisku operatora urządzeń ciągu walcowniczego. W okresie od 01.01.1994r. do 31.08.2002r. odwołująca stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywała prace wymienione w Dziale III, poz. 12 pkt 2 załącznika nr 1 cytowanego Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w związku z Zarządzeniem nr 3 (...) z dnia 30.03.1985r. na stanowisku operatora urządzeń transportowych ciągu wykańczalni.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że wnioskodawczyni w dniu 10.06.1985r. podjęła zatrudnienie w Hucie (...) na stanowisku operatora urządzeń ciągu walcowniczego w Wydziale H-2 (umowa o pracę, k. 1 cz. B akt osobowych). Z dniem 01.01.1994r. odwołującej powierzono stanowisko operatora urządzeń transportowych ciągu wykańczalni w Wydziale H-2 (aneks, k. 4 akt osobowych), które formalnie zajmowała do 31.08.2002r.

W okresach zatrudnienia od 10.06.1985r. do 31.12.1993r. oraz od 01.01.1994r. do 31.08.2002r. wnioskodawczyni świadczyła pracę w Wydziale W. H-2 i wykonywała stale takie same czynności. Odwołująca świadczyła pracę bezpośrednio przy ciągu walcowniczym, nie obsługiwała innych urządzeń transportowych, nie posiadała uprawnień do

obsługi suwnicy. Walcownia była podzielona na dwa zespoły, odwołująca pracowała w zespole drobnym, zajmującym się produkcją okrągłych, sześciokątnych oraz kwadratowych kęsów cienkich. W Wydziale H-2 - przed placówką walców - znajdowała się placówka pieców (działających w ramach ciągu walcowniczego), w których materiał był rozgrzewany do odpowiedniej temperatury. Ubezpieczona świadczyła pracę w kabinach sterowniczych przy piecach jak również przed walcami. Poszczególne kabiny odpowiadały za części ciągu walcowniczego. Odwołująca osobiście, przy pomocy urządzeń (obsługiwanych za pomocą przycisków, z wnętrza kabiny sterowniczej), otwierała metalową klapę pieca, a następnie wyciągała z pieców rozgrzany do temperatury 1300-1500°C materiał w postaci stalowych kwadratów przy pomocy wyciągarki; ubezpieczona wypychała materiał wypycharką z pieców na rolki metalowe. Kabina sterownicza znajdowała się w odległości około 2 metrów od pieca. Z kabiny odwołująca sterowała znajdującymi się przy walcach rolkami, po których prowadzony jest materiał do walca. Cały czas obserwowała rozgrzany materiał na rolkach, żeby w odpowiednim momencie zatrzymać rolki jeszcze przed walcem. Następnie walcownik (tj. operator danego walca) ustawiał odpowiednio materiał, ubezpieczona po ustawieniu materiału ponownie uruchamiała rolki, które przenosiły materiał do walca. W sytuacji zaklinowania się materiału na walcach ubezpieczona zatrzymywała rolki, aby materiał z pieca nie był dalej przenoszony. W trakcie walcowania dany walec obsługiwał jego operator, odwołująca po walcowaniu nie wykonywała już żadnych czynności. Wnioskodawczyni nie świadczyła pracy w kabinie sterowniczej znajdującej się za walcami.

Do czynników szkodliwych obecnym w miejscu świadczenia pracy należały: wysoka temperatura w okresie letnim i niska temperatura w okresie zimowym (w kabinach sterowniczych nie było chłodzenia, ani wentylacji), hałas, zapylenie. Odwołująca korzystała z posiłków regeneracyjnych oraz napojów chłodzących.

W piśmie z dnia 09.11.2020r. (k. 26 akt sprawy) (...) S.A. Oddział (...) w S. wyjaśnił, że stanowiska na których była zatrudniona wnioskodawczyni w okresach od 10.06.1985r. do 31.12.1993r. oraz od 01.01.1994r. do 31.08.2002r. nie znajdowały się w strukturach Zakładu (...) po 2008r. W wykazie stanowisk zaliczonych do prac w szczególnych warunkach z dnia 01.09.2011r. (sporządzonym wg. ustawy o emeryturach pomostowych) zostało ujęte stanowisko jakie było i obecnie jest w schemacie W. tj. operator urządzeń transportowych ciągu walcowni - dla zatrudnionych na tym stanowisku kobiet.

/Dowód: dokumenty zalegające w aktach rentowych oraz aktach osobowych dot. wnioskodawczyni, pisemne zeznania świadka B. C., k. 34-37v. akt sprawy, zeznania wnioskodawczyni złożone w trybie art. 299 k.p.c. na rozprawie w dniu 25.01.2021r./

Na rozprawie w dniu 25.01.2021r. Sąd postanowił z urzędu dopuścić dowód z opinii biegłego z zakresu BHP na okoliczność: czy praca wnioskodawczyni w okresie od dnia 10 czerwca 1985 r. do dnia 31 sierpnia 2002 r. może być zakwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach w rozumieniu poz. 11 zał. nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Biegły z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy mgr D. M. w opinii sądowej z dnia 18.03.2021r. (k. 102-106v. akt sprawy) wskazał, że do obowiązków operatora urządzeń walcowni należy sterowanie urządzeniami głównymi i pomocniczymi ciągu walcowniczego, takimi jak: walcarki, rozwijarki, przewijarki, rolki podające, w procesie walcowania stali i metali nieżelaznych, z zachowaniem wymogów dyscypliny technologicznej i eksploatacyjnej. Biegły stwierdził, że zakres czynności zawodowych wykonywanych przez wnioskodawczynię oraz ich charakter wskazują, że praca odwołującej była pracą w warunkach narażenia na czynniki szkodliwe i uciążliwe. To właśnie czynniki szkodliwe i niebezpieczne w środowisku pracy, a więc znaczne różnice temperatur na hali walcowni, spowodowane temperaturą panującą tuż przy piecu w połączeniu z mikroklimatem panującym w nieogrzewanej hali, hałas pochodzący od pracujących pieców oraz urządzeń przesyłowych oraz środków transportu, pyły z obrabianego materiału spowodowały, że praca operatora urządzeń ciągu walcowniczego znalazła się w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. Biegły reasumował, że jeżeli wnioskodawczyni w okresie od dnia 10.06.1985r. do dnia 31.08.2002r. wykonywała pracę w hali walcowni przy bezpośredniej obsłudze ciągów walcowniczych i zakres jej obowiązków był niezmienny przez w/w okres zatrudnienia, to bez względu na nazwę zajmowanego stanowiska

wykonywała pracę, która może być zakwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach przewidziana w zał. nr 1 poz. 11 ustawy pomostowej.

Podstawą prawną żądania wnioskodawczyni są przepisy ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018r. poz. 1924 j. t.). Ustawa ta ma charakter przejściowy, ograniczając prawo do uzyskania świadczenia do osób urodzonych po dniu 31 stycznia 1948r., które prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze rozpoczęły przed dniem 1 stycznia 1999r. Celem tej ustawy jest ograniczenie kręgu uprawnionych do emerytury z powodu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do mniejszej liczby sytuacji uzasadnionych rzeczywistą koniecznością przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w których oczekiwania osób, które rozpoczęły wykonywanie takiej pracy na starych zasadach na wcześniejsze przejście na emeryturę powinny zostać zaspokojone (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, OSNP 2013, nr 5-6, poz. 62 i z dnia 4 września 2012 r., I UK 164/12, LEX nr 1284720).

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018r. poz. 1924 j. t.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Stosownie do treści art. 49 cytowanej ustawy pomostowej prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Odwołanie G. S. zasługiwało na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było, czy wnioskodawczyni G. S. spełnia przesłanki do emerytury pomostowej, zgodnie z art. 4 bądź art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd uznał za wiarygodne dowody przeprowadzone w niniejszej sprawie w postaci dokumentów zawartych w aktach organu rentowego oraz pisemnych zeznań świadka B. C., jak również zeznania wnioskodawczyni złożone w trybie art. 299 k.p.c. na rozprawie w dniu 25.01.2021r. Świadek B. C. pracowała wspólnie z wnioskodawczynią, ma zatem najpełniejszą wiedzę o wykonywanych przez nią czynnościach. Organ rentowy nie kwestionował treści zeznań świadka

i wnioskodawczyni, ani też nie przeprowadził żadnego dowodu przeciwnego, a tym samym Sąd nie miał podstaw do kwestionowania ich wiarygodności.

Sąd przymiotem wiarygodności obdarzył również wydaną w sprawie opinię biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Biegły stwierdził, że zakres czynności zawodowych wykonywanych przez wnioskodawczynię oraz ich charakter wskazują, że praca odwołującej była pracą w warunkach narażenia na czynniki szkodliwe i uciążliwe. Biegły podkreślił, że czynniki szkodliwe i niebezpieczne w środowisku pracy, a więc znaczne różnice temperatur na hali walcowni, spowodowane temperaturą panującą tuż przy piecu w połączeniu z mikroklimatem panującym w nieogrzewanej hali, hałas pochodzący od pracujących pieców oraz urządzeń przesyłowych oraz środków transportu, pyły z obrabianego materiału spowodowały, że praca operatora urządzeń ciągu walcowniczego znalazła się w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Żadna ze stron nie wniosła zastrzeżeń do opinii biegłego ani dalszych wniosków dowodowych.

Przy ocenie opinii wydanej w rozpatrywanej sprawie Sąd miał na względzie, iż opinia biegłego podlega jak inne dowody ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz odróżniają ją szczególne kryteria oceny. Stanowią je zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej wniosków. Przedmiotem opinii biegłego nie jest przedstawienie faktów, lecz ich ocena na podstawie wiedzy fachowej (wiadomości specjalnych). Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c., Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego. Sąd nie jest związany opinią biegłego i ocenia ją na równi z innymi środkami dowodowymi w ramach swobodnej oceny dowodów.

Sąd zważył, że określenie stanowiska pracy i jej charakteru wskazane w wystawionym przez pracodawcę świadectwie pracy nie wiąże sądu - wydanie takiego zaświadczenia przez pracodawcę nie rodzi żadnych skutków materialnoprawnych. Sąd na podstawie całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ocenia, czy ubezpieczony pracował - stale i w pełnym wymiarze czasu pracy - w warunkach szczególnych. Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj i wymiar powierzonej mu pracy (por: wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 06.12.2018r. sygn. III AUa 218/18, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24.03.2009r. sygn. I PK 194/08).

Mając na uwadze zebrany w sprawie materiał dowodowy, w tym zeznania świadka B. C. oraz wnioskodawczyni i opinię biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, Sąd uznał, że w spornym w sprawie okresach zatrudnienia w Hucie (...) S.A., (...) Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o. od 10.06.1985r. do 31.12.1993r. i od 01.01.1994r. do 31.08.2002r. odwołująca wykonywała - stale i w pełnym wymiarze czasu - pracę w szczególnych warunkach opisaną pod poz. 11 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, tj. prace bezpośrednio przy obsłudze ciągów walcowniczych: przygotowanie, dozorowanie pracy walców lub samotoków, ingerencja przy wypadaniu i zaklinowaniu materiałów. We wskazanych okresach ubezpieczona świadczyła pracę w kabinach sterowniczych przy piecach jak również przed walcami, bezpośrednio, w ramach ciągu walcowniczego. Zakres czynności wnioskodawczyni nie ulegał zmianie. Odwołująca osobiście, przy pomocy urządzeń (obsługiwanych za pomocą przycisków, z wnętrza kabiny sterowniczej), otwierała metalową klapę pieca, a następnie wyciągała z pieców rozgrzany do temperatury 1300-1500°C materiał w postaci stalowych kwadratów. Z kabiny odwołująca sterowała znajdującymi się przy walcach rolkami, po których prowadzony jest materiał do walca. Wnioskodawczyni we wskazanych okresach nie wykonywała innych czynności. Odwołująca świadczyła pracę bezpośrednio przy ciągu walcowniczym, nie obsługiwała innych urządzeń transportowych, nie posiadała uprawnień do obsługi suwnicy. Do czynników szkodliwych obecnych w miejscu świadczenia pracy należały: wysoka temperatura w okresie letnim i niska temperatura w okresie zimowym (w kabinach sterowniczych nie było chłodzenia, ani wentylacji), hałas, zapylenie. Odwołująca korzystała z posiłków regeneracyjnych oraz napojów chłodzących.

Wskazane wyżej okresy pracy w warunkach szczególnych od 10.06.1985r. do 31.12.1993r. i od 01.01.1994r. do 31.08.2002r. stanowią łącznie znacznie ponad wymagane 15 lat.

Bezsporne w sprawie pozostawało, że G. S. ukończyła wiek 55 lat w dniu 23.04.2020r. Legitymuje się ogólnym stażem ubezpieczeniowym w wymiarze łącznym 21 lat, 10 miesięcy i 27 dni (karta przebiegu zatrudnienia, k. 8v. akt rentowych). Po dniu 31.12.2008r. nie wykonywała prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy. Nie pozostaje w zatrudnieniu.

W konsekwencji Sąd uznał, że wnioskodawczyni spełnia sporne w sprawie przesłanki wskazane w przepisie art. 4 oraz art. 49 cytowanej ustawy pomostowej.

Mając powyższe na względzie Sąd, na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni G. S. prawo do emerytury pomostowej począwszy od dnia 23.06.2020r.

W punkcie II Sąd, na podstawie przepisu art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. (Dz.U. z 2018r. poz. 265 t.j.) w sprawie opłat za czynności radców prawnych zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz wnioskodawczyni G. S. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.